

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk

IENW/BSK-2021/130853

Datum 10 mei 2021
Betreft Beantwoording Kamervragen van de leden Boswijk
(CDA) en Van Esch (PvdD) over lozingen van de
chemische industrie op het oppervlaktewater en lozingen
in de Maas.

Uw kenmerk

2021Z05626
2021Z05751

Geachte voorzitter,

Vanuit de binnen het kabinet afgesproken portefeuillevreiding beantwoord ik
hierbij de vragen van lid Boswijk (CDA) over lozingen van de chemische industrie
op het oppervlaktewater (021Z05626) en de vragen van lid Van Esch (PvdD)
gesteld aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over lozingen in
de Maas (2021Z05751).

Vragen van lid Boswijk (CDA):

1
Heeft u de tv-uitzending 'Troebele wateren' in de KRO-NCRV-serie 'De vuilnisman'
op 4 april jl. gezien, over lozingen van de chemische industrie op het
oppervlaktewater en de gevolgen daarvan voor drinkwaterbedrijven? ¹

Antwoord 1:

Ja.

2
Op basis van welk beleid kunnen zogenoemde 'opkomende stoffen' geloosd
worden, zonder dat bekend is wat de effecten zijn op langere termijn?

Antwoord 2:

Opkomende stoffen zijn stoffen die in het (water)milieu terecht kunnen komen,
maar nog niet zijn genormeerd en waarvan ook nog niet precies bekend is of en in
hoeverre ze schadelijk voor de gezondheid of leefomgeving zijn. Een
initiatiefnemer dient bij het aanvragen van een vergunning gegevens te
overleggen over alle stoffen waarvan bekend is dat deze mogelijk in de lozing
aanwezig kunnen zijn. Op basis van deze informatie zal het bevoegd gezag een
afweging maken en, indien mogelijk, onder voorwaarden een lozing toe staan.

3
Klopt het dat er niet één actueel overzicht is voor heel Nederland waar fabrieken
hun afvalwater lozen? Deelt u de mening dat een dergelijk overzicht nuttig en
nodig is? Zo ja, welke stappen neemt u om het bedoelde overzicht te realiseren?

¹ <https://kro-ncrv.nl/persberichten/de-vuilnisman-troebele-wateren>

Antwoord 3:

Het is aan het bevoegd gezag (tevens waterbeheerder) om overzicht voor het eigen beheergebied bij te houden. Belangrijk daarbij is dat er goede samenwerkingsverbanden zijn tussen de verschillende partijen, zoals bij de Schone Maaswaterketen waar waterschappen, drinkwaterbedrijven, Rijkswaterstaat en mijn ministerie kennis en expertise bij elkaar brengen. Waar dit toe kan leiden is te zien in de atlas voor een Schone Maas² die inzicht geeft in de invloed van de omgeving op de waterkwaliteit van de Maas. Eén overzicht voor heel Nederland is niet voor handen en ook niet nodig omdat hier regionaal goed invulling aan kan worden gegeven.

4

Klopt het dat er door het bevoegd gezag niet permanent metingen worden uitgevoerd, maar dat drinkwaterbedrijven zelf moeten constateren wanneer de normen door lozingen van afvalwater worden overschreden? Zo ja, acht u dit wenselijk?

Antwoord 4:

Nee, er is een intensief monitoringsprogramma waarbij het bevoegd gezag zowel de kwaliteit van afvalwaterlozingen controleert als monitoring uitvoert in het oppervlaktewater. Daarnaast beschikt elk bedrijf met een watervergunning over een meet- en beheerplan waarin is aangegeven welke monitoring het bedrijf zelf uitvoert om de continuïteit van de waterzuivering te kunnen garanderen. Het bevoegd gezag neemt hiervoor voorschriften op in de vergunning. Tot slot, en dit is specifiek voor het drinkwater, monitoren de drinkwaterbedrijven de concentraties in het oppervlaktewater dat wordt gebruikt voor de bereiding van drinkwater en in het drinkwater zelf. Indien er bij één van deze monitoringspunten een omissie wordt geconstateerd zal het bevoegd gezag actie ondernemen.

5

Klopt het dat zijtakken van rivieren niet onder het toezicht van Rijkswaterstaat vallen, maar van decentrale overheden? Zo ja, wat is daarvan de reden en acht u dit wenselijk?

Antwoord 5:

Dat is afhankelijk van wie is aangewezen als waterbeheerder van de betreffende zijtak. Het beheer van oppervlaktewater is voor de rijkswateren belegd bij Rijkswaterstaat en voor regionale wateren bij de waterschappen. Deze instanties zijn verantwoordelijk voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Een volledig overzicht van het oppervlaktewater dat is aangewezen als rijkswater is opgenomen in bijlage 2 van de waterregeling³. In het geval van Chemelot-Sitech vindt de afvalwaterlozing plaats in regionaal water. Het Waterschap Limburg is daarvoor het bevoegde gezag.

6

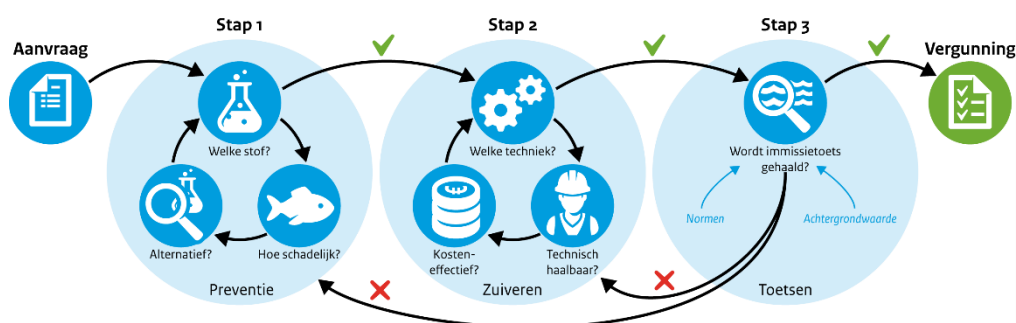
Uit de uitzending blijkt dat op basis van economische motieven wordt afgeweken van normen om bepaalde stoffen te lozen op het oppervlaktewater. Klopt dat? Zo ja, op welke wijze worden deze 'economische motieven' afgewogen tegen de risico's voor de volksgezondheid op korte en langere termijn?

² <https://www.schonemaaswaterketen.nl/atlas/>

³ <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/handboek-water/wetgeving/waterwet/begrippen-algemene/rijkswateren/#Aangewezenrijkswateren>

Antwoord 6:

Een initiatiefnemer zal in alle gevallen de Best Beschikbare Technieken (BBT) moeten toepassen om emissies te beperken. Met BBT wordt bedoeld de meest doeltreffende methoden die technisch en economisch haalbaar zijn om emissies te beperken. Hierbij zal afhankelijk van de schadelijkheid van een stof door het bevoegd gezag in meer of mindere mate inspanning worden gevraagd van de initiatiefnemer. Om hier een goede afweging in te kunnen maken heb ik het handboek "Kosteneffectiviteit van maatregelen ter beperking van emissiebeperkende maatregelen" vastgesteld. Met dit handboek kan berekend worden of de baten nog opwegen tegen de lasten en kan op basis hiervan economisch gemotiveerd worden waar de grens ligt. Een initiatiefnemer is verplicht om elke maatregel uit te voeren welke gezien kan worden als economisch redelijk. Vervolgens wordt met de immissietoets gecontroleerd of de emissie (na toepassing van BBT) in voldoende mate is beperkt en niet leidt tot overschrijding van de milieukwaliteitsnormen voor de ecologische toestand en drinkwaterkwaliteit. Indien een overschrijding wordt voorspeld zal de emissie verder moeten worden beperkt alvorens deze kan worden toegestaan. Indien er sprake is van een opkomende stof zal het bevoegd gezag contact opnemen met het RIVM met het verzoek een norm af te leiden. Een schematische weergave van de te nemen stappen bij vergunningverlening is opgenomen in figuur 1 en een uitgebreidere toelichting staat op de website van de helpdesk water⁴.



Figuur 1: schematische weergave beoordeling wateremissie.

Vragen van lid Van Esch (PvdD):

1

Kent u de uitzending 'troebele wateren' van het KRO-NRCV programma *De Vuilnisman*?

Antwoord 1:

Ja.

2

Is het op uw ministerie bekend dat Chemelot jaarlijks 15.000 kilo microplastics mag lozen in het water? Zo ja, acht u dit verantwoord? Zo nee, hoe komt het dat deze informatie niet bekend was bij uw ministerie?

⁴ <https://www.helpdeskwater.nl/@107966/handboek-water/>

Antwoord 2:

Ja, het is aan het bevoegd gezag om te beoordelen of een emissie verantwoord kan worden toegestaan na toepassing van de BBT. In de door het Waterschap Limburg verleende vergunning aan Sitech is sprake van een jaarlijks geloosde vracht van 14.040 kg aan plastics (polymeren). In de vergunning is een onderzoeksverplichting opgenomen voor de reductie van lozing van polymeren.

3

Hoe kan het dat opkomende stoffen geloosd mogen worden in het Nederlandse water, terwijl er met een voorlopige drempelwaarde gewerkt wordt en schadelijke milieueffecten dus onbekend zijn?

Antwoord 3:

Zie antwoord op vraag 2 van het lid Boswijk (CDA).

4

Acht u, de in vraag 2 en 3 beschreven praktijken, verstandig vanuit het voorzorgsprincipe? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom is dit dan toegestaan en welke stappen gaat u nemen om dit te verbieden?

Antwoord 4:

Ja, het is aan het bevoegd gezag om kritisch te beoordelen of een emissie in voldoende mate is beperkt door de toepassing van BBT en of de emissie geen nadelige effecten op oppervlaktewater zal veroorzaken. Het voorzorgsprincipe is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

5

Herkent u het geschetste beeld in *De Vuilnisman* dat economische belangen, bij het lozen van stoffen, doorslaggevend zijn boven milieubelangen? Zo ja, hoe wilt u dit in de toekomst voorkomen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5:

Nee, ik herken het geschetste beeld niet. Zie vraag 6 van het lid Boswijk (CDA), waarin ik beschrijf hoe wordt omgegaan met de technische en economische afweging.

6

Hoe duidt u het dat er op een zijtak van de Ur wordt geloosd, terwijl deze zijtak de pijp van Chemelot zelf blijkt te zijn en uitkomt op de Maas? Ziet u hierin een manier van Chemelot om de vergunning provinciaal aan te vragen in plaats van deze bij het Rijk aan te vragen?

Antwoord 6:

Nee, ik zie dat niet zo. Voor mijn duiding in deze grijp ik terug op de uitspraak van de Hoge Raad van 27 maart 1985 (ECLI:NL:HR 1985:AC8821)⁵, waarin de Raad zich heeft uitgesproken over de vraag of het ondergrondse traject van de zijtak van de Ur gezien moet worden als een werk met behulp waarvan afvalstoffen in de Maas gebracht worden, of dat dit als oppervlaktewater gezien moet worden. Uit die zaak is gebleken dat de zijtak Ur als oppervlaktewater aangemerkt dient te

⁵ Deze uitspraak is als bijlage bijgevoegd.

worden en derhalve het bevoegd gezag bij het Waterschap Limburg ligt. De watervergunning van Sitech is afgegeven door Waterschap Limburg.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

7

Denkt u dat lokale/regionale economische belangen een wegingsfactor vormen voor de vergunningsaanvraag op lokaal/regionaal niveau? Zo ja, moet dit dan niet voorkomen worden? Zo nee, waarom niet?

Ons kenmerk

IENW/BSK-2021/130853

Antwoord 7:

Nee, zie antwoord op vraag 6 van het lid Boswijk (CDA).

8

Kunt u uiteenzetten waarom het, zoals *De Vuilnisman* illustreerde, onoverzichtelijk blijft welke bedrijven mogen lozen in het oppervlaktewater?

Antwoord 8:

Zie antwoord op vraag 3 van het lid Boswijk (CDA).

9

Is dit een gevolg van decentralisatieprocessen en zou het werkbaarder zijn als de vergunningverlening weer op centraal niveau gaat plaatsvinden? Zo ja, hoe gaan we dat dan regelen? Zo nee, waarom bent u van mening dat het huidige vergunningsstelsel voldoet?

Antwoord 9:

Er is geen aanleiding om veranderingen aan te brengen in de bevoegdheidsverdeling tussen overheden.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga